

Η ΘΕΣΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ Η ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΣΤΑ ΔΕΚΑΟΧΤΩ

του Μ. ΝΙΚΗΤΑ

Η καθημερινή μονότονη επανάληψη, τόσο από τη μεριά του ύπουργού Έθνικης Άμυνας και πρωθυπουργού Άνδρέα Παπανδρέου όσο και από την πλευρά του προκατόχου του κ. Άβέρωφ, για την άριστη κατάσταση των ενόπλων δυνάμεων δέν είναι ίκανή να κρύψει τις βαθύτερες άνησυχίες και τών δύο για τη θεσμική κρίση πού περνάει στην πραγματικότητα σήμερα ό στρατός. Κρίση πού φανερώθηκε άρχικά σε όλο της τό βάθος μέ την προδοσία της Κύπρου και την όλοκληρωτική άνικανότητα τών ενόπλων δυνάμεων της εποχής να άντιδράσουν άποτελεσματικά στην τούρκικη είσβολή και κατοχή της μεγαλονήσου. Κρίση πού έχει τις ρίζες της στον τρόπο πού οίκοδομήθηκε τό μεταπολεμικό ελληνικό κράτος και στον ιδιαίτερο ρόλο πού έμελλε να παίξει ό στρατός στην οίκοδόμηση αυτή. Κρίση πού εμφανίζει τό στρατό σαν

άνικανο να έπωμιστεί τά καθήκοντα πού άπορρέουν τόσο από τη σημερινή οικονομική, κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα της Έλλάδας όσο και από τό γενικότερο συσχετισμό τών δυνάμεων πού έχει διαμορφωθεί σήμερα σε τοπικό (Βαλκάνια) και σε παγκόσμιο επίπεδο εξαιτίας της κρίσης του καπιταλιστικού συστήματος και της ήττας του άμερικάνικου ιμπεριαλισμού σε μιά σειρά από χώρες (Κούβα, Βιετνάμ, Νικαράγουα) μέ κύρια χαρακτηριστικά για την περιοχή μας την κρίση παντοδυναμίας του άμερικάνικου ιμπεριαλισμού τόν αύξανόμενο ανταγωνισμό μεταξύ ΗΠΑ και ΕΣΣΔ, τόν αύξανόμενο ρόλο της Εύρώπης και τη μερική άνεξαρτητοποίηση μικρών κρατών από τό πλέγμα του ιμπεριαλισμού, όπως της Έλλάδας και της Τουρκίας.

Ἡ θεσμική κρίση...

Ἡ ἀναντιστοιχία αὐτὴ ἀνάμεσα στὴ σημερινή οικονομική κοινωνική καὶ πολιτική πραγματικότητα τῆς Ἑλλάδας καὶ τὸ θεσμικό πλαίσιο τῶν σημερινῶν ἑλληνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων ἐμφανίζεται τόσο στοῦ ἐπίπεδο τῶν στόχων καὶ τοῦ γενικότερου προσανατολισμοῦ τοῦ στρατοῦ ὅπως ὁ προσανατολισμός αὐτός διαμορφώθηκε μέσα ἀπὸ τὸν ἐμφύλιο καὶ τὴ μεταπολεμικὴ οἰκοδόμησι τοῦ μετεμφυλιακοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ὅσο καὶ στοῦ ἐπίπεδο τῆς λειτουργίας του. Οἱ σημερινές ἑλληνικές ἐνοπλές δυνάμεις γνωρίζουν τὴν πρώτη σοβαρὴ καὶ βαθιὰ μεταπολεμικὴ κρίση προσανατολισμοῦ γιατί οἰκοδομήθηκαν μὲ μοναδικὸ γνώμονα τὴν προάσπιση τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς χώρας ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸ καὶ ἐσωτερικὸ κομμουνιστικὸ κίνδυνο. Καὶ σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ μῦθο τοῦ «ἐκ βορρᾶ κομμουνιστικοῦ κινδύνου» αὐτός καταρρέει καθὼς ὄχι μόνον δὲν ἐμφανίστηκε ποτέ τὰ τελευταῖα σαράντα χρόνια ἀλλὰ ἀντίθετα ὑπῆρξε καὶ σύσφιξη τῶν σχέσεων τῆς Ἑλλάδας μὲ τὶς χώρες αὐτές μὲ πολὺπλευρες συνεργασίες στοῦ οικονομικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπίπεδο. Ὅμως, ἡ κατάρρευση τοῦ μύθου δὲ συνοδεύεται μὲ μιὰ ἀναδιάταξη τῶν ἑλληνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων οἱ ὁποῖες ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι στραμμένες πρὸς τὸ βορρᾶ, ἀφοῦ γιὰ τὰ ἀμερικανικά καὶ νατοϊκά ἐπιτελικά σχέδια ἡ ἀπειλὴ ἐξακολουθεῖ νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν ΕΣΣΔ καὶ τὶς χώρες τοῦ Συμφώνου τῆς Βαρσοβίας καὶ ὅλα τὰ γυμνάσια τῆς νατοϊκῆς συμμαχίας στρέφονται ἐναντίον σὲ μιὰ τέτοια ἀπειλή. Ταυτόχρονα ὅμως ἡ Ἑλλάδα φαίνεται νὰ ἀπειλεῖται σήμερα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ ἀπὸ τὴ γειτονικὴ φίλη καὶ σύμμαχο Τουρκία. Ἡ ἀπειλὴ αὐτὴ δὲ φαίνεται νὰ ἀνησυχεῖ καθόλου τοὺς Ἀμερικάνους ἱμπεριαλιστές καὶ τὸ ΝΑΤΟ πού ἀντίθετα φαίνεται νὰ προσπαθοῦν νὰ τὴν ἐκμεταλλευστοῦν γιὰ νὰ πετύχουν μιὰ ὀλοκληρωτικὴ ὑποταγὴ τῆς Ἑλλάδας στὶς πολιτικές καὶ στρατιωτικές ἐπιλογές τους. Ἡ ἀντίφαση λοιπὸν ἀνάμεσα στὴν αὐξανόμενη ψυχρο-

πολεμικὴ ἐπιθετικότητα τοῦ ἀμερικάνικο ἱμπεριαλισμοῦ ἐναντίον τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωση καὶ τὶς χώρες τοῦ Συμφώνου τῆς Βαρσοβίας μὲ ὅ,τι αὐτὸ συνεπάγεται γιὰ μιὰ χώρα σάν τὴν Ἑλλάδα ὅπως π.χ. ἡ ἀνάγκη τῶν ἑλληνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων νὰ ἔχουν στραμμένα τὰ ὅπλα τους ἐναντίον τῆν «ἐκ βορρᾶ κομμουνιστικὴ ἀπειλή» μὲ τὶς ταυτόχρονας ἰδιαίτερα διαχυτικές καὶ φιλικές συναντήσεις τοῦ προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Καραμανλῆ μὲ τὸν ἀντιπρόεδρο τῆς Βουλγαρίας Τεοντόρ Ζίφκωφ ἀνοίγει σοβαρὰ ρήγματα στὴν ἰδεολογικὴ συνοχὴ καὶ συγκρότηση τῶν στελεχῶν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ θέτει ἐπιταχτικά τὸ πρόβλημα τοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ στρατοῦ.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὁ στόχος τῆς διαφύλαξης τοῦ ἀστικοῦ καθεστώτος ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸ κομμουνιστικὸ κίνδυνο φαίνεται καὶ αὐτός νὰ προβληματίζει ἔντονα τὸ στρατό μετὰ τὴν περιπέτεια τῆς ἐφτάχρονης διχτατορίας καὶ τῶν μεταπολιτευτικῶν πολιτικῶν ἐξελίξεων. Γιὰ τὸν ἑλληνικὸ στρατό ἡ ἔννοια τῆς προάσπισης τοῦ ἀστικοῦ καθεστώτος συνδέεται μεταπολεμικά ὄχι μόνον μὲ τὴ διαφύλαξη τῶν ἀστικῶν οικονομικῶν, κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν δομῶν ἀλλὰ καὶ μὲ τὴ διατήρηση στὴν ἐξουσία τοῦ πολιτικοῦ προσωπικοῦ τῆς δεξιᾶς. Ἐτσι, στὴ δεκαετία τοῦ 1950 καὶ τοῦ 1960 γιὰ τὸν ἑλληνικὸ στρατό, ἡ ἄνοδος ὁποιοῦδήποτε ἄλλου κόμματος στὴν ἐξουσία ἀποτελοῦσε ἄμεση καὶ συγκεκριμένη ἀπειλὴ πού ἔπρεπε νὰ καταπολεμηθεῖ μὲ κάθε τρόπο. Ἐπομένως δὲν εἶναι παράξενο ἡ ἄνοδος τοῦ ΠΑΣΟΚ στὴν ἐξουσία νὰ προβληματίζει τὰ στελέχη τῶν ἐνόπλων δυνάμεων πού γιὰ δεκαετίες τώρα γαλουχήθηκαν μὲ τέτοιες θεωρίες.

Οἱ ἀντιφάσεις αὐτές στὸν προσανατολισμὸ καθὼς καὶ ἡ ἐμπειρία τῆς διχτατορίας ἔχουν πρὸς τὸ παρόν παραλύσει μηχανισμούς πού παραδοσιακά δροῦσαν στοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ στρατοῦ μὲ ἀποτέλεσμα σήμερα ἡ πολιτικὴ ἐξουσία νὰ διαθέτει ἕνα περιθώριο ἐλιγμῶν

καί πρωτοβουλίας πού δέ διέθετε ποτέ μεταπολεμικά. Συνοψίζοντας αυτό τό σημείο μπορούμε νά ισχυριστούμε ότι ό ιδιαίτερος μεταπολεμικός ρόλος του στρατού στην πολιτική ζωή του τόπου σέ συνδυασμό μέ τή σημερινή βαθιά θεσμική κρίση του καθορίζει και τίς ιδιότυπες σημερινές σχέσεις ανάμεσα στό στρατό αυτό και στην κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. "Όμως ή κατάσταση αυτή δέν πρόκειται νά διαιωνιστεί. Κάθε μέρα πού περνά χωρίς ή κυβέρνηση νά τολμά ή νά μή θέλει νά θίξει τήν ύπάρχουσα κατάσταση αφήνει περιθώρια κινήσεων και συσπείρωσης στους παραδοσιακούς αντιδραστικούς μηχανισμούς. Τά πρόσφατα επεισόδια στη Σχολή Ευελπίδων είναι από τήν άποψη αυτή πολύ χαρακτηριστικά. "Η πολιτική υποχώρησης και συμβιβασμού πού επέλεξε ή κυβέρνηση ίσως δείχνει ότι τά περιθώρια έλιγμών της έχουν ήδη στενέψει και προδικάζει άσκημα μαντάτα για τό μέλλον.

ριστικό ότι ή διαμόρφωση τής στρατιωτικής ιεραρχίας στους σύγχρονους στρατούς έχει χάσει τήν πυραμοειδή μορφή της για νά εξελιχτεί σέ μιá ώσειδή μορφή μέ στενή κορυφή και βάση και διογκωμένα τά ένδιάμεσα στρώματα πού αποτελούνται από τά στελέχη μέ ύψηλές τεχνικές γνώσεις πού αποτελούν και τή ραχοκοκαλιά του στρατού. Πώς λοιπόν είναι δυνατό ό έλληνικός στρατός νά μή διέρχεται βαθιά κρίση στό επίπεδο τής λειτουργίας του όταν τά περισσότερα στελέχη του είναι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου μέ λίγες σχετικά τεχνικές γνώσεις, όταν ή Σχολή Ευελπίδων λειτουργεί μέσα στά γνωστά αναχρονιστικά πλαίσια, όταν τό επίπεδο των μονίμων ύπαξιωματικών είναι ακόμα χαμηλότερο, όταν τέλος ένα σοβαρό ποσοστό των αξιωματικών δέν προέρχεται καν από τίς στρατιωτικές σχολές; Είναι φυσιολογικό λοιπόν ότι αντίστοιχα και ή εκπαίδευση των κληρονητών ιπαντάρων, ναυ-

"Όμως, περα απο τη θεσμική αυτή κρίση πού αντιμετώπιζουν οί έλληνικές ένοπλες δυνάμεις στον τομέα των στόχων και του προσανατολισμού τους, ό στρατός αντιμετωπίζει και προβλήματα δομών και λειτουργίας του, προβλήματα πού έχουν τίς ρίζες τους στην αναντιστοιχία ανάμεσα στις απαιτήσεις ενός σύγχρονου πολέμου και στη σημερινή δομή του. "Ο σύγχρονος τρόπος διεξαγωγής του πολέμου μέ τά τελειοποιημένα ηλεκτρονικά συστήματα έχει ανάγκες έντελώς διάφορες από ένα παραδοσιακό στρατό. Χρειάζεται στελέχη μέ ύψηλές τεχνικές γνώσεις και ύψηλό μορφωτικό επίπεδο, ενώ παράλληλα έχει λιγότερο ανάγκη από ένα μαζικό στρατό μέ σιδερένια πειθαρχία πού κατορθώνει νά συντρίψει τόν αντίπαλο λόγω αριθμητικής υπεροχής. "Έχει ανάγκη από ένα στρατό ικανό νά συντονίσει και νά πετύχει τή συνεργασία ανάμεσα στους διάφορους τομείς του. Είναι εξάλλου χαρακτη-

τών και σημαντικών. γίνεται μέ μεθόδους πού αντιστοιχούν στις απαιτήσεις του δέκατου ύγδου και δέκατου ένατου αιώνα.

Τελικά προέχει σήμερα νά έντοπίσουμε τους άξονες γύρω από τους οποίους περιστρέφεται ή πολιτική τής σημερινής κυβέρνησης στα θέματα πού άφορούν τίς "Ένοπλες Δυνάμεις και τήν κρίση πού αντιμετώπιζουν.

Αρχικά νομίζω πώς πρέπει νά τονίσουμε ότι ιδιαίτερα τό πρόβλημα των Ένόπλων Δυνάμεων είναι ένα πρόβλημα πού είναι στενά συνδεδεμένο μέ τήν έξωτερική πολιτική μιās κυβέρνησης. Ποιές λοιπόν είναι οί πτυχές τής σημερινής έξωτερικής πολιτικής και πώς επηρεάζουν τά θέματα των Ένόπλων Δυνάμεων.

"Όπως είχαμε επισημάνει και σέ προηγούμενο άρθρο, ή κρίση ήγεμονίας του Ιμπεριαλισμού επέτρεψε στις έξαρτημένες άστικές τάξεις νά άποκτήσουν μιá σχετική αυτονομία.

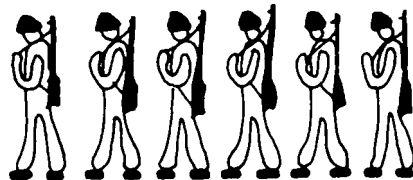
Στόχος του ΠΑΣΟΚ στη φάση αυτή είναι να εδραιώσει την αυτονομία αυτή της ελληνικής αστικής τάξης και να την διευρύνει, παραμένοντας όμως πάντα μέσα στα πλαίσια του ιμπεριαλιστικού στρατοπέδου (δηλαδή μέσα στην ΕΟΚ και στο ΝΑΤΟ). Τι συγκεκριμένα επιδιώκει η σημερινή κυβέρνηση; Πρώτο, διεκδικεί να αποτελέσει ουσιαστικό ενδιάμεσο κρίκο ανάμεσα στις αγορές της Δύσης και τις αγορές του αραβικού κόσμου, ελπίζοντας ότι ο ρόλος αυτός θα την βοηθήσει στην ταυτόχρονη κατάκτηση των αγορών αυτών. Δεύτερο, διεκδικεί να παίξει ρυθμιστικό πολιτικό παράγοντα στην περιοχή του Αιγαίου και της Μέσης Ανατολής και μέσα στα πλαίσια αυτά εντάσσεται και η διεκδίκηση για την επέκταση των χωρικών μας υδάτων στα 12 μίλια που θα της επιτρέψει ταυτόχρονα να ελέγχει το Αιγαίο και να έχει την αποκλειστική εκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών του.

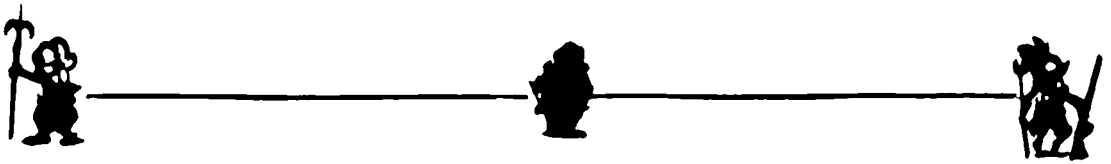
Ελπίζει ότι ο έλεγχος του Αιγαίου με την σειρά του θα ισχυροποιήσει τη διαπραγματευτική της δύναμη μέσα στα πλαίσια της Ατλαντικής συμμαχίας. Και στους δύο αυτούς στόχους η κυβέρνηση έχει να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό της τουρκικής αστικής τάξης, ή οποία εμφανίζεται σαν νάχει και μεγαλύτερη πιθανότητα επιτυχίας αν λάβουμε υπόψη μας ότι κατορθώνει να προσελκύσει τα αραβικά κεφάλαια πολύ πιο εύκολα από ότι η Ελλάδα ενώ από την άλλη οι χαμηλές τιμές των προϊόντων της φαίνεται πως σταδιακά εκτοπίζουν από τις αγορές τα αντίστοιχα ελληνικά. Τέλος στο θέμα του Αιγαίου ή Τουρκία όχι μόνο δεν φαίνεται διατεθειμένη να επιτρέψει στην Ελλάδα μία επέκταση των χωρικών υδάτων στα 12 μίλια αλλά και άμφισβητηί έμπραχτα όλο τό σημερινό νομικό καθεστώς που διέπει τό Αιγαίο.

Αυτή ή τοπική οξυση των ανταγωνισμών στο Αιγαίο, στο όποιο όπως βλέπουμε έχει και ή ελληνική κυβέρνηση μερίδα εύθύνης,

καθορίζει λοιπόν και όλη την πολιτική της κυβέρνησης στα ζητήματα της εθνικής άμυνας. Πολιτική ενίσχυσης με κάθε μέσο της στρατιωτικής μηχανής, με αύξηση των στρατιωτικών δαπανών, με ενίσχυση της πολεμικής βιομηχανίας. Κάτω από την προοπτική αυτή δίνεται άφεση αμαρτιών στους πάντες, εγκαταλείπεται ή ιδέα οποιασδήποτε καθάρσης, γίνεται προβληματικό τό άνοιγμα του φακέλου της Κύπρου. "Όλοι καλούνται να συσπειρωθούν γύρω από τό στόχο της προάσπισης της εθνικής ανεξαρτησίας, στόχος που αν στεφθεί με επιτυχία θα ξεπλύνει αποτελεσματικά τή ντροπή των στρατιωτικών για την προδοσία της Κύπρου. Για να άποδείξει ή κυβέρνηση την καλή της θέληση μοιράζει στεγαστικά δάνεια, και ύπαναχωρεί σε ότι άφορά τις θέσεις της για μία οποιαδήποτε άλλαγή στα θέματα της στρατιωτικής θητείας, της κατάρτισης του αντιδραστικού στρατιωτικού κανονισμού και των στρατοδικείων, της κατοχύρωσης των συνταγματικών δικαιωμάτων των φαντάρων που θα περιορίζε την αυθαιρεσία των αξιωματικών, ενώ από την άλλη ανακοινώνει μέτρα για την εισαγωγή στη Σχολή Ευελπίδων και για τή λειτουργία της που αν υποθέσουμε πως αρχίζουν να εφαρμόζονται από τό 1983 ό στρατός θα αρχίσει να έχει στελέχη μή μονόδρομης έπιλογής από τό 1996, όταν οι πρώτοι άπόφοιτοι θα άποκτήσουν τό βαθμό του λοχαγού".

Η πολιτική αυτή πρέπει να καταγγελθεί σαν τυχοδιωκτική και επικίνδυνη για τό λαϊκό κίνημα και τούς εργαζόμενους. Στο όνομά της ή κυβέρνηση θα καταγγέλλει όλες τις διεκδικήσεις του λαϊκού κινήματος. "Ηδη ό Παπανδρέου έδωσε μία πρώτη γεύση για τό τί περιμένει τό λαϊκό κίνημα από μία τέτοια πολιτική όταν δηλώνει μετά τά τελευταία έπεισόδια της Λήμνου ότι οι στόχοι της Άλλαγής δεν θα μπορέσουν να πραγματοποιηθούν όσο πλανάται πάνω μας μία τέτοια άπειλή.

... καί ἡ ὑποχρεωτική στράτευση στά δεκαοχτώ

Πέρα ὅμως ἀπό τά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει σήμερα ὁ στρατός καί πού ἔχουν νά κάνουν μέ τό ρόλο του στή σημερινή ἐλληνική κοινωνία, πέρα ἀπό τά προβλήματα πού ἀφοροῦν τή λειτουργία του σέ σχέση μέ τό μόνιμο προσωπικό (ἀξιωματικούς, καί ὑπαξιωματικούς), ὁ στρατός ἀντιμετωπίζει κρίση καί σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τά θέματα τῆς στρατιωτικῆς θητείας. Ἐνα παίσιον ἀσφυκτικό καί πού προκαλεῖ τή δίκαιη ἀγανάκτηση τῶν κληρωτῶν οἱ ὁποῖοι ὄλο καί περισσότερο ἀντιδροῦν. Τά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ στρατευμένοι ἔχουν νά κάνουν μέ ὄλο τό ἀναχρονιστικό σύστημα στρατιωτικῆς ἐκπαίδευσης, πράγμα τό ὁποῖο ἡ κυβέρνηση τοῦ ΠΑΣΟΚ τό γνωρίζει καλά. Μέσα στό χρόνο πού πέρασε ἀπό τήν ἄνοδο τοῦ ΠΑΣΟΚ στήν ἐξουσία ἡ κυβέρνηση ἔμοιαζε νά ἀμφιταλαντεύεται ἀρκετά γιά τό δρόμο πού ἔπρεπε νά ἀκολουθήσει σέ σχέση μέ τά προβλήματα τῆς στρατευμένης νεολαίας. Ἡ μία λύση στό πρόβλημα αὐτό ἦταν νά ἱκανοποιήσει τά δίκαια αἰτήματα τῶν κληρωτῶν ἀλλά συνεπάγονταν μιᾶ σύγκρουση μέ τό στρατιωτικό κατεστημένο. Τελικά τό διάφορα γεγονότα μαρτυροῦν πῶς προτίμησε νά ἀποφύγει τή σύγκρουση αὐτή. Ἐτσι δικαιολογεῖται καί ἡ ὑπαναχώρηση στό μέτρο πού εἶχε ἐξαγγεῖλει σχετικά μέ τήν ἐλεύθερη ἀνάγνωση τῶν ἐφημερίδων μέσα στά στρατόπεδα. Σήμερα ἡ πλάστιγγα ἔχει πιά γύρει ὑπέρ τῆς ἱεραρχίας καί τό μέτρο τῆς στράτευσης στά δεκαοχτώ φαίνεται νά μελετᾶται σοβαρά σάν ἡ μοναδική μαγική λύση γιά ὄλα τά ὑπόλοιπα προβλήματα πού καλύτερα εἶναι νά μή θιγοῦν. Ἡ στρατιωτική ἱεραρχία φαίνεται νά ἀνησυχεῖ τελευταία σοβαρά καί νά προβληματίζεται ἀπό τήν ἀπότομη ἀνάπτυξη τοῦ ἀντιμιλιταρισμοῦ μέσα καί ἔξω ἀπό τούς στρατῶνες. Γνωρίζει πῶς ὁ ἀντιμιλιταρισμός αὐτός ἔχει ἄμεση σχέση μέ τή ριζοσπαστικοποίηση τῆς νεολαίας. Θεωρεῖ λοιπόν τή στρατιωτική θητεία σάν ἕνα πολύ ἀποτελεσματικό τρόπο γιά τήν ἀναχαίτιση αὐτῆς τῆς ριζοσπαστικοποίησης τῆς νεολαίας γιά τήν ὁποία θεωρεῖ ὑπεύθυνες σέ μεγάλο βαθμό τίς

ἀνώτατες σχολές πού δέν εἶναι γιά ἐκείνη παρά σχολεῖα φυτώρια ἐγκληματιῶν, ναρκομανῶν καί ἐπαναστατῶν. Μέ τή στράτευση στά δεκαοχτώ οἱ κληρωτοί θά εἶναι πιό νέοι ἄρα καί πιό εὐάλωτοι στά κηρύγματα τῶν ἀξιωματικῶν. Ἐτσι θά δίνεται μιᾶ μοναδική εὐκαιρία στό στρατό νά πλάσει προσωπικότητες καί χαρακτήρες ὅπως ἐκεῖνος τίς θέλει, νά ἐμφυσήσει στούς νέους τίς πραγματικές ἀξίες τοῦ παραδοσιακοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ πού δέ διαφέρει ἀπό τό περιβόητο Ἑλλάς Ἑλλήνων Χριστιανῶν τοῦ Παπαδόπουλου. Ταυτόχρονα, πολύ πῶς εὐκόλα θά ξεχωρίζει ὁ ταραξίας μέσα σέ μιᾶ ὁμοιομορφη μάζα σέ σχέση μέ σήμερα πού οἱ ἐξ ἀναβολῆς φοιτητές ἀποτελοῦν ἕνα σημαντικό κομμάτι τῶν στρατευμένων νέων. Πρόκειται ἀναμφισβήτητα γιά μιᾶ προσπάθεια νά ἀντιστραφεῖ τό σημερινό ρεῦμα ἀμφισβήτησης μέσα ἀπό τή δημιουργία ἐνός πιό εὐπλάστου στρατεύματος πού νά ἔχει λιγότερη σχέση μέ τήν ἀλήθεια τῶν τάξεων ὥστε νά ξανααποχτήσει ἡ στράτευση τήν ἀποτελεσματικότητά της στό ρόλο της σάν μοχλοῦ στή διαμόρφωση τῆς ἰδεολογίας τῆς νεολαίας. Αὐτό εἶναι τό καθαρά ἀντεπαναστατικό μήνυμα τῆς μεταρρύθμισης αὐτῆς. Ἐνα τέτοιο μέτρο θά ἐπιτρέψει στήν ἡγεσία τοῦ στρατεύματος νά ἔχει στά χέρια της ἕνα στράτευμα εὐκόλο νά χρησιμοποιηθεῖ γιά τήν καταστολή τοῦ ἐργατικοῦ καί λαϊκοῦ κινήματος, καί σέ ἐνδεχόμενη ἐνοπλη σύρραξη μέ τήν Τουρκία. Θά ἀπαλλάξει τό στρατό ἀπό τά ἀνήσυχα πνεύματα πού ἀντιπροσωπεύουν οἱ μεγάλοι σέ ἡλικία καί μορφωμένοι φαντάροι οἱ ὁποῖοι ὡς γνωστό ἀντιστέκονται καλύτερα στό περίφημο σπάσιμο τῆς προσωπικότητας, ἀπαραίτητο συστατικό στήν ἐπιβολή τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας.

Τά στοιχεῖα καί τά συμπεράσματα τοῦ ἴδιου τοῦ στρατοῦ ἢ μᾶλλον τῆς στατιστικῆς του ὑπηρεσίας, στοιχεῖα πού δημοσιεύουμε παραπλεύρως καί πού ἀφοροῦν τήν πειθαρχία τοῦ στρατεύματος τά τελευταῖα δέκα χρόνια ἐρχονται νά ἐνισχύσουν τίς ὑποψίες μας αὐτές. Ἀπό τά στοιχεῖα αὐτά βλέπουμε ὅτι ὁ

«δείκτης πειθαρχικότητας», όπως ονομάζεται το ηλίκον του συνολικού αριθμού ημερών ποινής προς τή μέση δύναμη, παρουσιάζει σχεδόν σταθερά από τό 1973 μικρή ανοδική τάση. Αυτό, σέ συνδυασμό μέ τό γεγονός ότι από τό 1978 τήν πρώτη θέση καταλαμβάνουν τά παραπτώματα τής κατηγορίας «τάξεως κί συμπεριφοράς», συνοψίζει κατά τή γνώμη μας τό πρόβλημα τής πειθαρχίας πού άνησυχεί τελευταία τή στρατιωτική ήγεσία κί πού όπωσδήποτε συντελεί στην προώθηση τής ιδέας γιά τήν υιοθέτηση τής ύποχρεωτικής στράτευσης στά δεκαοχτώ. Γιά τόν ίδιο λόγο φαίνεται πολύ πιθανό νά υιοθετήθηκε τό μέτρο τής κυκλοφορίας μέ πολιτικά έκτός στρατοπέδου άν ληφθεί ύπόψη ότι ό δείκτης τών παραπτωμάτων αυτών έχει αύξηθεί τελευταία. "Όλες οί άλλες δικαιολογίες πού προβλήθηκαν από τόν καθημερινό τύπο γιά τό θέμα τής στράτευσης στά δεκαοχτώ αποτελούν προπέτασμα καπνού γιά νά καλυφθούν καλύτερα οί πραγματικές προθέσεις εκείνων πού προωθούν τέτοια μέτρα. Δέν άγνοούμε βέβαια ότι ή κυβέρνηση διέψευσε τήν ύπαρξη μελέτης γιά τήν υιοθέτηση αυτού του μέτρου. "Όμως γνωρίζουμε ότι τέτοιες διαψεύσεις δέ σημαίνουν πολλά πράγματα. Έπειδή τό άρθρο του «Βήματος» αναπτύσσει όλη τήν επιχειρηματολογία πού ένδεχόμενα θά χρησιμοποιήσει κί ή κυβέρνηση αίτιολογώντας όταν έρθει ή στιγμή μιά τέτοια ένδεχόμενη άπόφαση, θεωρούμε πώς δέν είναι άσκοπο νά ασχοληθούμε μέ τήν επιχειρηματολογία αυτή. Πρίν προχωρήσουμε, στό σημείο αυτό θά θέλαμε νά επισημάνουμε πώς τό μέτρο αυτό ήδη εφαρμόζεται στην Κύπρο, στην Γαλλία κί στό Βέλγιο. Στίς δύο τελευταίες χώρες πού αναφέραμε προωθήθηκε σχεδόν ταυτόχρονα στό άρχές του 1973. Κί στίς δύο χώρες ή αντίδραση τής νεολαίας ύπήρξε άμεση μέ μαζικούς κί πολύ μαχητικούς άγώνες. Παρόλα αυτά οί κυβερνήσεις τών δύο χωρών κατόρθωσαν νά επιβάλλουν τό μέτρο αυτό χάρη στην άδιαφορία του εργατικού κινήματος τό όποιο φαίνεται πώς δέν μπόρεσε νά συνειδητοποιήσει πώς τά μέτρα αυτά μακροπρόθεσμα στρέφονται ενάντιά του. "Ισως ή ιδιαίτερη ευαισθησία του λαού μας σέ ό,τι άφορά τό στρατό άποδειχτεί χρήσιμη τώρα πού θά χρειαστεί ή συμπαράσταση όλων γιά τή ματαίωση τών αντιδραστικών

σχεδίων πού μαγειρεύει ή ήγεσία του στρατεύματος.

Βέβαια τό μέτρο αυτό εμφανίζεται σάν αναγκαία προϋπόθεση γιά τή μείωση τής θητείας. Τό γεγονός δέν είναι τυχαίο, αλλά στενά συνδεδεμένο μέ τό γεγονός πώς πέρα από ό,τιδήποτε άλλο εκείνο πού ζητά σήμερα ή στρατευμένη νεολαία είναι άκριβώς ή μείωση τής στρατιωτικής θητείας. Συνεπώς, κάθε μέτρο πού θά μπορούσε νά μετατρέψει αυτό τό όνειρο σέ πραγματικότητα είναι γιά τούς στρατευμένους επιθυμητό. Συνδέοντας λοιπόν τά δύο μέτρα ύπάρχει μιά ρεαλιστική πιθανότητα νά άμβλύνει κανείς τίς αντιδράσεις στην ύποχρεωτική στράτευση τή στιγμή πού θά συνοδεύεται μέ μιά σοβαρή μείωση τής θητείας.

Στό άρθρο του «Βήματος» τονίζεται πώς μέ τίς άναβολές πού χορηγούνται κάθε χρόνο δημιουργούνται κενά στό στρατό πού δύσκολα άναπληρώνονται. Τό έπιχείρημα αυτό δέν στέκεται άφού όλοι, έκτός από αυτούς πού θά άπαλλαγούν όριστικά, θά κληθούν ως τά είκοσιενιά τους νά ύπηρετήσουν. Σέ μιά μόνο περίπτωση τό έπιχείρημα ισχύει. "Η περίπτωση είναι τό ποσοστό τών άνυπόταχτων νά έχει αύξηθεί τά τελευταία χρόνια. "Όμως αυτό είναι άποτέλεσμα τών άπάρδεχτων συνθηκών πού επικρατούν κατά τή διάρκεια τής στράτευσης άφενός, κί άφετέρου μέ τό πρόβλημα τής άπόρριψης του στρατού γενικότερα. Παράλληλα ή ύποχρεωτική στράτευση στά δεκαοχτώ θά έλαττώσει εκείνους πού θά σπουδάζουν γιατί μετά από δύο χρόνια στρατιωτικής ίσοπέδωσης λίγοι θά είναι εκείνοι πού θά έχουν όρεξη νά ξανακαθήσουν στά θρανία. Νά ένας σύγχρονος λοιπόν τρόπος γιά νά λυθούν τά προβλήματα του συνωστισμού στά πανεπιστήμια ταυτόχρονα μέ τά προβλήματα πού αντιμετώπιζει ό στρατός, κί μέ τήν ίδια λογική νά λυθούν κί ένα σωρό άλλα οικονομικά προβλήματα άφού θά έξοικονομηθεί συνάλλαγμα πού μέχρι σήμερα έφευγε στό έξωτερικό μαζί μέ τούς φοιτητές, ένω τά έπίσημα στοιχεία τής άνεργίας θά εμφανίσουν σοβαρή κάμψη.

Τέλος, μέ τόν πιο σοβαρό τρόπο, τό δημοσίευμα ύποστηρίζει πώς τό μέτρο αυτό θά δίνει τή δυνατότητα στά νέα παιδιά πού θά στρατευθούν νά άνακαλύψουν τόν επαγγελματικό προσανατολισμό μέσα στό στρατεύμα

μέ τις διάφορες ειδικότητες που αυτό προσφέρει. Αυτό υποστηρίζουν θά τους επιτρέψει αργότερα στην πολιτική τους ζωή να στραφούν σέ περισσότερο πραχτικά και ίσως πίο προσοδοφόρα επαγγέλματα μέ αποτέλεσμα να μήν πλημμυρίζουν τά πανεπιστήμια από ένα πνευματικό προλεταριάτο τό όποιο ανεβάζει τελικά τό ποσοστό άνεργίας στην Ελλάδα. Οί άρθρογράφοι διαθέτουν καθώς φαίνεται μπόλικο μαύρο χιούμορ, όταν υποστηρίζουν ότι ό στρατός προσφέρει μέσα από τις ειδικότητές τους επαγγελματικό προσανατολισμό. Μήπως έννοούν επαγγελματικό προσανατολισμό τήν άποψίλωση, τά βαρέλια ή τό σκούπισμα, ή μήπως τό έπάγγελμα του οδηγού. Ίσως τελικά οί άνθρωποι έννοούν τό έπάγγελμα του οδηγού τρόλεϋ, λεωφορείου του εισπράχτορα, του πυροσβέστη ή του νυχτοφύλακα, ή μάλλον άπλως μιλοϋν για στρατούς ξένους προς τήν έλληνική πραγματικότητα, στρατούς που ίσως εκπαιδεϋν τους κληρωτούς.

Όποιαδήποτε δημαγωγία, που θά υποστηρίξει ότι ή μεταρρύθμιση αυτή θέτει τέρμα σέ ένα προνόμιο των φοιτητών (άστών) που έπωφελούνται από τήν άναβολή σέ σχέση μέ

τούς εργαζόμενους νέους που δέν τό δικαιούνται, δέν αξίζει παρά τήν περιφρόνησή μας. Αυτό δέ σημαίνει ότι αγωνιζόμαστε για τή διατήρηση του σημερινού καθεστώτος που εϋνοεί τή βασιλεία της αυθαιρεσίας. Σήμερα ή μόνη συνεπής άπάντηση βρίσκεται μέσα στη διεκδίκηση της επέκτασης του δικαιώματος της άναβολής σέ όλους τους μαθητές, φοιτητές, μαθητευόμενους και εργαζόμενους. Συνεπώς ή διεκδίκηση για επέκταση του δικαιώματος της άναβολής σέ όλους είναι ή μόνη πραγματικά δημοκρατική διεκδίκηση. Όμως ή διεκδίκηση αυτή άποχτά τήν πραγματική της σημασία μέσα στα πλαίσια της πάλης ένάντια στη στρατιωτική καταστολή και στη στρατιωτικοποίηση, της πάλης για τήν κατάχτηση των δημοκρατικών ελευθεριών ένάντια στην ιδεολογική άποβλάκωση. Η πάλη αυτή μπορεί να κινητοποιήσει όλους τους νέους ένάντια στον άστικό στρατό, για τή μείωση της θητείας στον άναγκαίο χρόνο για τήν εκμάθηση των όπλων.

Μ. ΝΙΚΗΤΑΣ
Νοέμβρης 1982

1. «ΑΝΤΙ», περίοδος Β', τεύχος 219 της 26.11.82. Στρ. Σχολήδη «Τό Θείο και ό Δροσογάνης», σ. 16.

για το στρατο

περιοδικο της ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ για το ΣΤΡΑΤΟ

ΝΟΕΜΒΡΗΣ 82
no 3

